

۲۱۰۴۲۵۸

مبانی حقوق عمومی

با تأکید بر منظومه فکری آیت الله جوادی آملی

دکتر سیدrahیم موسی زاده

تهران

۱۳۹۸

سرشناسه: موسی زاده، ابراهیم، ۱۳۵۴-
عنوان و نام پدیدآور: مبانی حقوق عمومی: با تأکید بر منظومه فکری آیت الله جوادی آملی /
ابراهیم موسی زاده.
مشخصات نشر: تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی؛ قم: بنیاد بین‌المللی علوم و حیاتی اسراء، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری: دوازده، ۳۴۰ ص.
فروست: «سمت»: ۲۲۹۷. فقه و مبانی حقوق اسلامی؛ ۳۲.
شابک: ۰-۲۰۷۵۴۰-۶۰۰-۹۷۸-۳۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
یادداشت: پشت جلد به انگلیسی: Ebrahim Mousazadeh. Fundamentals of Public Law: With an Emphasis on Ayatollah Javadi Amoli's Intellectual Poems.
یادداشت: کتابنامه.

موضوع: حقوق عمومی، Public Law.
موضوع: جوادی آملی، عبدالله، ۱۳۱۲- دیدگاه درباره حقوق عمومی.
موضوع: Javadi Amoli, Abdollah -- Views on Public Law.
موضوع: حقوق عمومی (فقه)، Public Law (Islamic Law).
موضوع: حقوق عمومی — ایران، Public Law -- Iran.
شناسه افزوده: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی.
The Organization for Researching and Composing University Textbooks in the Humanities (SAMT), Institute for Research and Development in the Humanities.
شناسه افزوده: بنیاد بین‌المللی علوم و حیاتی اسراء
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۸ ۲ م ۹ م / ۳۱۵۰ K
رده‌بندی دیوبی: ۳۴۲
شماره کتابشناسی ملی: ۵۹۷۵۱۱۵

مبانی حقوق عمومی: با تأکید بر منظومه فکری آیت الله جوادی آملی
دکتر ابراهیم موسی زاده (دانشیار دانشگاه تهران)
ویراستار: مریم ربانی
سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی و بنیاد بین‌المللی علوم و حیاتی اسراء
چاپ اول: پاییز ۱۳۹۸
تعداد: ۵۰۰
حروفچینی و لیتوگرافی: سمت
چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات وابسته به اوقاف و امور خیریه
قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال. در این نوبت چاپ قیمت مذکور ثابت است و فروشندگان و عوایل توزیع مجاز به تغییر آن نیستند.

هر شخص حقیقی یا حقوقی که تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشران، نشر یا بخش یا عرضه یا تکثیر یا تجدید چاپ نماید، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تهران: بزرگراه جلال آل احمد، غرب بل یادگار امام (ره)، روبه‌روی پمپ گاز، کد پستی ۱۴۶۳۶،
تلفن: ۰۲۲۴۶۶۲۵۰-۴۴۲۴۶۶۲۵۰-۲ info@samt.ac.ir a/sazman_samt
نشانی: ۷۵ متری عمار یاسر، نبش خیابان شهید قدوسی، بنیاد بین‌المللی علوم و حیاتی اسراء.
تلفن: ۰۲۵۳۷۷۸۲۰۰۱-۳ دورنگار: ۰۲۵۳۷۷۶۵۲۵۳ info@esra.ir

پیام پژوهش

نیاز گسترده دانشگاه‌ها به متون درسی، به‌ویژه در رشته‌های علوم انسانی، و محدود بودن امکانات مراکز علمی و پژوهشی که خود را موظف به پاسخ‌گویی به این نیازها می‌دانند، ایجاب می‌کند امکانات موجود با همکاری دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی در مسیر اهداف مشترک به خدمت گرفته شود و افزون بر ارتقای کیفی و کمی منابع درسی، از دوباره‌کاری جلوگیری به عمل آید.

به همین منظور سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی و بنیاد بین‌المللی علوم و حیاتی اسراء دومین کار مشترک خود را با انتشار کتاب بانی حقوق عمومی به جامعه علمی کشور عرضه می‌کند.

از استادان و صاحب‌نظران ارجمند تقاضا می‌شود با همکاری، راهنمایی و پیشنهادهای اصلاحی خود، ما را در جهت ارتقای کیفیت کتاب حاضر و تدوین دیگر آثار مورد نیاز جامعه دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران یاری دهند.

کتاب حاضر برای دانشجویان رشته حقوق عمومی به عنوان منبع درس «تحلیل مبانی نظام جمهوری اسلامی ایران» و همچنین به عنوان اثر مبنایی برای رشته‌های حقوق بشر و حقوق بین‌الملل برای دروس «حقوق بشر در اسلام» و «حقوق بین‌الملل اسلامی» قابل استفاده است. امید است علاوه بر جامعه دانشگاهی و حوزوی سایر علاقه‌مندان نیز از آن بهره‌مند شوند.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

مقدمه

۱

بخش اول: بنیادهای حقوق عمومی

۱۱

فصل اول: تعریف و مفهوم حقوق عمومی

۱۲

نوشتار اول: حقوق عمومی بر اندیشه حقوق دانان

۱۵

نوشتار دوم: تعریف حقوق عمومی بر اساس اندیشه استاد علامه جوادی آملی

۱۵

بند اول: انسان موجود اجتماعی و حق مدار

۱۶

بند دوم: سامان دهی حق مداری به عناصر اساسی

۱۷

بند سوم: عام الشمول بودن حق مداری

۱۷

بند چهارم: مشروعیت الهی و حاکمیت دینی

۱۸

بند پنجم: جهان شمولی و جاودانگی اسلام

۱۹

بند ششم: تعریف نهایی

۲۰

فصل دوم: خاستگاه و منشأ حقوق عمومی

۲۲

نوشتار اول: مکاتب غیر وحیانی

۲۲

بند اول: نظریه قرارداد اجتماعی

۲۵

بند دوم: نظریه حقوق طبیعی و فطری

۲۸

بند سوم: نظریه تحقق و اثبات گرایی

۲۹

نوشتار دوم: منشأ حقوق عمومی از نظر آیت الله جوادی آملی

۳۰

بند اول: معرفت شناسی حقوق عمومی

۳۰

بند دوم: هستی شناسی حقوق عمومی

۳۱

بند سوم: انسان شناسی حقوق عمومی

۳۲

بند چهارم: نیازمندی به «منع» مشترک

۳۳

بند پنجم: ناتوانی انسان در تعیین و شناخت منع مشترک

۳۵

بند ششم: وحی منشأ و خاستگاه حقوق عمومی

۴۰	فصل سوم: ادله استنباط حقوق عمومی
۴۰	نوشتار اول: ادله استنباط در حقوق موضوعه
۴۳	نوشتار دوم: ادله استنباط در حقوق اسلام
۴۵	بند اول: کتاب (قرآن)
۴۵	بند دوم: سنت
۴۶	بند سوم: اجماع
۴۶	بند چهارم: عقل
۴۸	نوشتار سوم: ادله استنباط از دیدگاه استاد آیت الله جوادی آملی
۴۸	بند اول: بسترهای استنباط
۵۰	بند دوم: ادله استنباط
۵۲	فصل چهارم: ارزش های بنی بن
۵۳	نوشتار اول: عدالت
۵۳	بند اول: مفهوم عدالت
۵۷	بند دوم: اهمیت عدالت
۶۰	بند سوم: اقسام عدالت
۶۴	نوشتار دوم: آزادی
۶۵	بند اول: تفسیر آزادی
۶۶	بند دوم: دینداری و آزادی
۶۸	بند سوم: ساحت های آزادی
۶۹	نوشتار سوم: کرامت انسانی
۶۹	بند اول: جایگاه کرامت
۷۱	بند دوم: انواع کرامت
۷۲	بند سوم: مبنای کرامت انسانی
۷۳	بند چهارم: تفاوت کرامت با فضیلت
۷۳	بند پنجم: محرومان از کرامت
۷۴	نوشتار چهارم: وحدت و همبستگی
۷۶	بند اول: ضرورت وحدت
۷۸	بند دوم: اهمیت وحدت
۷۹	بند سوم: مبنای وحدت
۸۱	نوشتار پنجم: قدرت و اقتدار
۸۱	بند اول: مفهوم و جایگاه
۸۳	بند دوم: تفاوت قدرت با اقتدار

۸۵	بند سوم: منشأ و شروط مشروعیت قدرت
۸۸	بند چهارم: قواعد رفتاری اقتدار
۹۳	فصل پنجم: نقد و بررسی شبهات «حقوق عمومی دینی»
۹۴	نوشتار اول: گسست تاریخی و خلأ محتوایی
۹۶	نوشتار دوم: امتناع سازگاری دین با حقوق عمومی
۹۷	بند اول: اشتراک در منبع و معلوم
۹۷	بند دوم: دین مشوق انسان به تحصیل علم
۹۹	بند سوم: بوند تاریخی علم و دین
۹۹	نوشتار سوم: تبیین نقش جایگاه قدسی دین در صورت اتحاد با حقوق عمومی
۱۰۱	نوشتار چهارم: رسایی برنامه‌های دین
	بخش دوم: حاکمیت و حکومت
۱۰۵	فصل اول: جامعه سیاسی
۱۰۶	نوشتار اول: اهمیت جامعه
۱۰۶	بند اول: جامعه در آینه احکام
۱۰۷	بند دوم: جامعه در آینه قرآن
۱۱۰	بند سوم: جایگاه عقلی جامعه
۱۱۰	بند چهارم: جامعه سیاسی و حیانی
۱۱۲	نوشتار دوم: منشأ گرایش انسان به جامعه
۱۱۴	بند اول: انسان متمدن و مدنی بالطبع است
۱۱۵	بند دوم: انسان مستخدم بالطبع است
۱۱۶	بند سوم: انسان مستخدم بالطبع و مدنی بالطبع است
۱۱۷	نوشتار سوم: ماهیت جامعه
۱۲۸	فصل دوم: ضرورت حکومت
۱۳۱	نوشتار اول: نیل به سعادت
۱۳۲	نوشتار دوم: برقراری نظم
۱۳۵	نوشتار سوم: تحقق احکام، موازین و هنجارها
۱۳۹	نوشتار چهارم: ضرورت حکومت در عصر غیبت
۱۴۱	فصل سوم: نظارت بر حکومت
۱۴۳	نوشتار اول: تفکیک قوا

۱۴۵	نوشتار دوم: نظارت درونی و بیرونی
۱۴۷	نوشتار سوم: نظارت عمومی و همگانی
۱۵۱	بند اول: امر به معروف و نهی از منکر و آثار آن
۱۵۴	بند دوم: پیامدهای ترک امر به معروف و نهی از منکر
۱۵۵	بند سوم: شیوه‌های امر به معروف و نهی از منکر
۱۵۸	فصل چهارم: نقش مردم در حکومت
۱۵۸	نوشتار اول: در نظریهٔ تنویر کراسی
۱۵۹	نوشتار دوم: در نظریهٔ دموکراسی
۱۶۰	نوشتار سوم: در نظریهٔ مردم‌سالاری دینی
۱۶۸	فصل پنجم: اهداف و ویژگی‌های حکومت اسلامی
۱۶۸	نوشتار اول: اهداف حکومت اسلامی
۱۷۱	بند اول: هدف اساسی
۱۷۲	بند دوم: هدف ثانویه
۱۷۲	بند سوم: هدف نهایی
۱۷۴	بند چهارم: مدینهٔ فاضله و ویژگی‌های حکومت اسلامی
۱۷۵	بند پنجم: اوصاف مدینهٔ فاضله
۱۷۶	نوشتار دوم: ویژگی‌های حکومت اسلامی
۱۷۶	بند اول: حاکمیت روح توحیدی
۱۷۷	بند دوم: محور فاصلهٔ طبقاتی
۱۷۸	بند سوم: عام‌الشمول و فراگیر بودن قانون
۱۸۰	بند چهارم: برقراری روش امامت و امت
۱۸۳	بند پنجم: تکیه بر کارگزاران متقی و صالح
۱۸۸	بخش سوم: امامت و رهبری در نظام اسلامی
۱۸۸	فصل اول: نظام امامت
۱۹۳	فصل دوم: مفهوم ولایت فقیه
۱۹۳	نوشتار اول: ولایت
۱۹۷	نوشتار دوم: فقیه
۱۹۷	بند اول: تعریف فقیه
۱۹۸	بند دوم: ویژگی‌های فقیه
۲۰۱	بند سوم: ولایت مطلقه

۲۰۵	فصل سوم: جایگاه ولایت فقیه
۲۰۸	فصل چهارم: ادله ولایت فقیه
۲۰۸	نوشتار اول: دلیل عقلی محض
۲۱۴	نوشتار دوم: دلیل تلفیقی
۲۱۵	نوشتار سوم: دلیل نقلی محض
۲۱۵	روایات
۲۲۱	فصل پنجم: ماهیت، حکومت فقیه (ولایتی یا وکالتی)
۲۲۶	فصل ششم: دلیل دینی بودن حاکمیت فقیه
۲۲۶	نوشتار اول: تداوم امامت
۲۲۷	نوشتار دوم: احکام انتصاب امامت و ولایت
۲۲۸	نوشتار سوم: عصارت دلایل نقلی
۲۲۹	نوشتار چهارم: همسانی ولایت با «الاء» و «الاستاء»
۲۳۱	فصل هفتم: شئون و صلاحیت‌های فقیه
۲۳۲	نوشتار اول: شأن حفاظت
۲۳۳	نوشتار دوم: شأن افتاء
۲۳۳	نوشتار سوم: شأن قضا
۲۳۳	نوشتار چهارم: شأن ولا
۲۳۴	نوشتار پنجم: شأن رفع تراحم از احکام در مقام اجرا
	بخش چهارم: اهم شاخه‌های حقوق عمومی
۲۳۸	فصل اول: حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین
۲۳۹	نوشتار اول: هستی‌شناسی انسان
۲۴۱	بند اول: هویت انسان
۲۴۵	بند دوم: جایگاه انسان در هستی
۲۴۶	بند سوم: ارتباط انسان با هستی
۲۴۸	نوشتار دوم: حق حیات
۲۴۹	بند اول: حیات مادی و معنوی، حق و تکلیفی برای همگان
۲۴۹	بند دوم: رابطه اقسام حیات با همدیگر

۲۵۰	بند سوم: ثمره حقوقی تمایز حیات مادی و معنوی
۲۵۰	بند چهارم: منع خودکشی
۲۵۱	بند پنجم: دلایل ممنوعیت خودکشی و دیگرکشی
۲۵۲	نوشتار سوم: آزادی
۲۵۲	بند اول: مفهوم آزادی
۲۵۵	بند دوم: آزادی‌های اساسی
۲۷۴	بند سوم: آزادی و ارتداد
۲۷۶	نوشتار چهارم: حقوق زن
۲۷۸	بند اول: جایگاه زن
۲۷۹	بند دوم: تساوی زن و مرد
۲۸۴	نوشتار پنجم: مزایای حقوق بشر اسلامی
۲۸۵	بند اول: برتری ... سازها
۲۸۷	بند دوم: بر نورداری در ضمانت اجرا
۲۸۸	بند سوم: سازگاری و ماهیگری
۲۸۹	بند چهارم: تناسب و دوام ترانس
۲۹۰	فصل دوم: حقوق اداری
۲۹۱	نوشتار اول: نظام اداری
۲۹۱	بند اول: ماهیت نظام اداری
۲۹۳	بند دوم: آسیب‌شناسی نظام اداری
۲۹۵	نوشتار دوم: اصول حاکم بر نظام اداری
۲۹۸	نوشتار سوم: عدالت اداری
۳۰۲	فصل سوم: حقوق کار
۳۰۳	نوشتار اول: اهمیت کار
۳۰۶	نوشتار دوم: اصول و ضوابط کار
۳۰۶	بند اول: تخصص و تعهد
۳۰۷	بند دوم: اتقان و زیبایی اثر
۳۰۸	بند سوم: کار هدفمند
۳۰۹	فصل چهارم: حقوق محیط زیست
۳۱۰	نوشتار اول: رسالت سنگین دولت در تأمین محیط زیست
۳۱۱	نوشتار دوم: محیط زیست در سنت و سیره معصومین (ع)

۳۱۶

فصل پنجم: حقوق بین الملل

۳۱۷

نوشتار اول: صلح و همزیستی مسالمت آمیز

۳۱۷

بند اول: همزیستی مؤمنان

۳۲۰

بند دوم: همزیستی موحدان

۳۲۴

بند سوم: همزیستی جهانی

۳۲۶

نوشتار دوم: محدودیت روابط

۳۳۰

فهرست منابع

www.ketab.ir